

Pölö -bha 'sëedhε 'ö- bɔ
Titö
 -dhë bhë 'ö =nε

Pölö -bha -büö -da Titö -dhë -sü

¹ Ma Pölö 'a -Zlan -bha yuökēmε waa- Yesu Klito -bha bɔmε 'ka, 'a 'sëedhε =nε 'a- bɔ ü -dhë. -Zlan -yö n -bɔ kö mε -nu 'ö -an sü ö -bha 'ka bhë, 'aan- -zo -yö ö -bha -sü -wun =blεε'- -an -dhë, kö -waan wo -zo yö -a -bha. 'Yö n bɔ 'pö kö 'aan- -an =daan'-, 'wun giagia 'ö- gεn go -a 'piö, 'ö dho wɔ -kɔ 'ö 'kwa dho wɔ -a 'ka kö -yaan -Zlan -zo 'kun -a -zɔn kwa -dhë. ² A- -kë 'dhö kö mε -nu -wo =toëpö -këdhösü -wun -dhε 'wun gia-. Bhii -Zlan 'ö 'yaa =sua kë bhë, =toëpö -këdhösü bhë, -ya 'tɔ -go kwa -dhë kö -yaan =tun 'kpongtaadhε kë -na. ³ -Zlan 'ö kwa Dhame 'ka bhë, =toëpö -këdhösü -wuntaɔsë bhë, -ya -wun -lo n kwεε kö 'aan- -a =blεε'- mε -nu -dhë. Bhii yi 'ö 'kwa- 'ka =dεε =nε 'ö tɔɔ yi 'ö- kpɔ 'ö- -kë kö 'kwaan- -a dɔ.

⁴ [Titö bhi 'ö 'ü -kë =nε n gbö 'dhö, 'ö tɔɔ ma 'a -Zlan -wo =blεε ü -dhë kö 'üën- =tun -a -wun -dhε -na 'wun gia-, 'go mü 'zü 'ö ko -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü 'dhö do bhë,] a -dhε -na -Zlan 'ö kwa Dë 'ka waa- Yesu Klito 'ö kwa Dhame 'ka -an -gɔ kö -wo 'dhuë- 'kpɔ ü -bha, kö -wo ü gbaa wo -bha =zuöyagluu 'ka.

Titö -bha yuö 'ö- -kë -Zlan -dhë Klëtö -sε 'gü

⁵ A ü -to n =zlöö Klëtö -sε 'gü kö yuö 'ö n 'ka- 'dhiö 'to gbɔ, 'töng -bha -to 'tee -sü -dhë bhë, 'üën- -a kë. -Bhö mε ziizii -nu -ya -Zlan -bha mε -nu -dho 'kuë- -sü -gɔ -ta do do 'ka pödhe -nu 'gü! Ü 'dhoë- mε ziizii -nu -ya =dhia, ü -zo -yö -büö 'wun 'ö 'a- =blεε ü -dhë 'dhiö 'ö -gban -an -bha -a 'ka. ⁶ A- -pö mε 'ü dho -a sü -yö kë mε 'ö mε gbε

yaa 'dho -mɔa -bha kö -ya -bha -tɔmɔdhe yaa kë -a 'ka. -Yö kë gɔɔn- 'ö- bɔɔ 'dhö do -a 'ka. -Yö kë 'zü mɛ 'ö- -bha 'në -nu -wo -kë Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu 'ka -a 'ka. Kö -kun 'ö mɛ gbɛ -ya -bha 'në -nu -bha -tɔmɔdhe -kë -a pö -sü 'ka -nɛ -a -bha 'në -nu =sɔɔn -yö ya, 'iin 'waa 'wun ma wo -mɛ -nu -ta. ⁷ Bhii 'ö tɔɔ 'dhiö -sü mɛ 'ka -mɛ 'ö dho -Zlan -bha yuö kë -a -bha mɛ -nu -dho 'kuë- -sü ziën, -yö -dho kë mɛ 'ö mɛ gbɛ 'ka 'dho 'wun yaa yö -a -bha -a 'ka. Yö 'ka 'dho kë -desüvamɛ, -naazuëdhekëmɛ, yɔmümɛ, 'wunpɛnmɛ, 'iin mɛ 'ö =naɔ =mɛɛ =flüü kë -sü 'ka -a 'ka. ⁸ Kɛɛ -yö kë mɛ 'ö -nia -nu kun -së, mɛ 'ö pë -së -dho -ya -kë, mɛ 'ö- =zuö' 'dhö -saa, mɛ 'ö kpengdhö, mɛ 'ö -Zlan =bhlë -ya 'iin mɛ 'ö ö -de =kɔɔn -a 'ka. ⁹ -Yö kë 'wuntaɔsë kpengdhö 'ö go -Zlan 'piö 'ö 'yi ka =daan -a 'ka bhë, -zo -yö -a -bha -mɛ 'ka. =Ya kë 'dhö -yö -dho mɛ =faan' më ö -bha mɛ =daan' -wo 'ö 'wun giagia 'ka bhë -a 'ka, 'ö dho -a -zɔn 'zü =nɛ mɛ -nu 'wo mɛ =daan =sua -wun -nu 'ka bhë, wo -de -püö 'wo- wo.

¹⁰ -Bhö -a kë 'slë 'ka =nɛ -kɔ 'a- pöë bhë -a 'dhö! 'Ö tɔɔ Yesu -wun -dhe 'wun gia- -mɛ -nu ziën, mɛdhevadhe -wo -dhö, 'ö 'waa mɛ gbɛ =bhlë -ya, 'ö 'wun 'ö- -gɛn 'yaa 'dhö 'wo- =blɛɛ, 'ö 'wo mɛ -nu =daan =suapë -nu 'ka. Mɛ -nu 'ö 'wo 'dhö bhë -an =plëzë -wo -kë Zuifö 'ka -be kö -waan =tun Yesu -wun -dhe -na 'wun gia-. ¹¹ Mɛ -nu 'wo bhë, -bhö dɔ -an -bha mɛ =daan' -wo bhë -a -gɔ 'yënnɔ, 'ö tɔɔ -wo 'gügludhe -da -na -a 'ka kɔɔmɛ -nu ziën do do 'ka. -Wa -kë 'dhö mɛ -nu -waan 'wëüga nu -an -dhë. 'Wun =suu'- 'ö =nɛ, yaa -dhe -ma 'kun! ¹² -A -de -an -de -gɔ 'wundɔmɛ do 'ö -kë Kletö mi 'ka =nɛ -an 'dhö 'pö 'ö -kë -ya -sü 'ka Kletö -sɛ gia- bhë -a 'gü, -yö 'wun -blɛɛ 'ö- pö: «Kletö -mɛ -nu -bha 'wun 'ö tɔɔ =sua -wun =blɛɛ' -sü -kplawo. -Wo pë yaa -kë, mɛ -nu 'wo to -an 'ka =nɛ -kɔ 'ö wü 'dhiö- 'dho pë yaa kë -na -a 'ka wü 'në 'sɛɛn- -nu 'wo

to -an 'ka bhë -a 'dhö. -An -kɔ -mɔa -bha -pë gbɛ 'yaa 'dhö. -An -zo -ta -a 'gü -wun dosɛn 'ö tɔɔ pë -bhö -sü.»

¹³ Pë 'ö Kletö mi bhë 'ö- =blɛɛ bhë 'wun gia- -mü. -A -wun 'gü 'ü dho -a pö Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu -dhë 'gbee- 'ka =nɛ kö =kun 'ö 'wo wo 'to to =sua -wun 'ö 'wo mɛ =daan' -na -a 'ka bhë -a -bha; 'kɛɛ -wo wo -zo yö 'wun giagia 'ö go -Zlan 'piö bhë -a -bha. ¹⁴ -Yö kë 'dhö kö =kun 'ö 'wo dho wo 'to to =kwɛzü -nu 'ö Zuifö -nu 'dho -an =blɛɛ' -na bhë -an -bha kö -waan -an -dhɛ 'wun gia-. 'Go mü 'zü kö =kun 'wo dho 'wun ma mɛ 'bhee- -nu 'ö 'waa 'we -a -bha kö -wo -Zlan -bha mɛ =daan' -wo kpengdhö kun bhë -an -bha tɔng -nu -ta; ¹⁵ 'Ö bhii mɛ 'ö kpengdhö, pë 'plɛ -yö 'slööslö -a -bha 'ka. 'Kɛɛ mɛ 'ö 'yaa kpengdhö 'ö 'yaa 'wun ma -Zlan -ta, -yö Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu -bha -gɔ 'ö 'waa -a 'dho sia- Zuifö -nu -bha tɔng -dhë bhë waa- pë 'plɛ 'wo to -an yö ya. -An -bha -zo -ta -a 'gü -wun -yö ya, 'ö 'wun yaa kë -sü -dhɔ -yö -an -kë. ¹⁶ (Mɛ -daan =sua -wun -nu 'ka -mɛ -nu 'wo bhë, -bhö -an =gbaannu,) 'ö tɔɔ 'zü =nɛɛ -wa -pö wo -Zlan -dɔ, 'kɛɛ kö -an këwun -nu -wa -zɔn =nɛ 'waa -Zlan dɔ. Bhii 'ö tɔɔ 'waa 'wun ma -Zlan -ta; pë 'ö -Zlan -ya -san zë 'wo- -kë; -an -kɔ 'yaa -mɔ -a -bha kö -wo 'wun -së kë.

2

Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu wɔ -kɔ

¹ Bhi -zë, -bhö mɛ -nu =daan' - mɛ =daan' -wo giagia 'ö go -Zlan 'piö bhë -a 'ka!

² -Bhö -a pö gɔɔn- =klöö -nu -dhë kö =kun 'wo -kë 'wun -nu -ziö =gɔü' -mɛ -nu 'ka! -Wo kë mɛ 'ö mɛ -nu dho -an =bhlë -ya -an 'ka! -Wo kë mɛ -nu 'ö 'wo 'wun dɔ -an 'ka, -an këwun -nu waa- -an -bha -zo -ta -a 'gü -wun -nu 'ka! -Wo kë mɛ -nu 'ö 'wo wo -zo yö giagiawo -Zlan -bha -an 'ka! -Zlan waa- mɛ -nu -dhɔ -yö -an kë kpinngdhö! -Wo

kë =zuö' -saa -mε -nu 'ka, (mε -nu 'ö 'wo pë yaa kë -na -an 'ka bhë -an buëndhö)!

³ -A pö dhe =klöö -nu -de 'pö -an -dhë =nε -an -bha -tosiadhe -yö kë =nε dhoo -nu 'ö 'wo Yesu -wun -dhε 'wun gia- -an -bha 'dhö, bhii 'waa mε -nu 'tö 'gü =siö'-, 'wun yaa -blεε -an -gö -sü 'ka! Kö =kun 'wo -kë yömüdhe 'ka! -Wo yö mε -nu -dhë 'dhiö =zian' 'wun -së kë -sü 'gü! ⁴ -A -kë 'dhö -sü 'ka, -wo -dho -a -zön -dadhëü dhoo -nu -dhë =nε -wo wo =gön -nu waa- woë- 'në -nu -dhö kë. ⁵ -Wo -dho wo -bha 'wundödhe -zön -an -dhë, -an këwun -nu waa- -an -bha -zo -ta -a 'gü -wun -nu 'ka. 'Go mü 'zü -wa pö -an -dhë =nε kö =kun 'ö 'wo wo -zo ta wo 'bhamε -nu -bha göön- =mεε'- sü 'iin =mlaabö =mεε'- sü -wun 'gü. -Wo wo -bha köö -yuö -nu -wun 'kun 'gbee! -Wo wo -gö 'dho sia- wo =gön -nu -dhë! -Dadhëü dhoo -nu 'wo bhë, -wo wo -de 'kun kö =kun 'ö mε gbε dho -a pö -Zlan -wo 'yaa kpengdhö.

⁶ 'Go mü 'zü 'ü- pö -dadhëü göön- -nu -dhë 'pö =nε -wo kë mε 'ö 'wo 'wun dö, -an këwun -nu waa- -an -bha -zo -ta -a 'gü -wun -nu 'ka -an 'ka! ⁷ =Dhε -kë =nε bhi -de 'pö ü -kë -dadhëü 'ka bhë, -bhö pë 'ö kpengdhö -a kë kö ü 'bhamε -nu 'wo to -waan wo wö -kö 'sü ü -bha. =Ya kë =nε 'bha kë mε =daan' =dhia, -bhö -an =daan' 'wun gia- 'sloo 'ka! 'Go mü 'zü, -bhö -a 'slë =mεε'- kö mε -nu -waan ü =bhlë -ya! ⁸ Ü =blεε'- -wun -nu -wo mε -nu -zo 'kun! =Ya kë 'dhö, lë- -dho kpö kwa yaagümε -nu -ta, bhii 'ö töö waa 'dho -mö -a -bha kö -waan 'wun yaa =blεε'- kwa -gö.

⁹ -A pö yuö -kë mε 'piö -mε -nu -dhë -wo 'wun ma wo =köönmε -nu -ta -kplawo! Pë 'ö -an =köönmε -nu -zo kun =nε 'wo dho -a kë! Kö =kun 'wo 'yan =ziö' -kë wo =köönmε -nu 'ka! ¹⁰ Kö =kun 'wo wo =köönmε -nu -bha pë =kwaan! 'Kεε -wo kë 'kpaakpa kö -waan wo -zo 'tën -an -dhë kö -an këwun -nu bhë mε -nu =wa yö kö -wo 'wun -së -blεε'- mε =daan' -wo 'ö -gban kwa Dhamε -Zlan -bha bhë -a -bha.

¹¹ Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu -bha -tosiadhe kë -kɔ -yö kë 'dhö, bhii -Zlan -ya -zɔn mε 'plε -dhë =nε -yö -dho ö -bha 'glusë kë -an 'ka, -potaasü -nu -an -dhë -sü 'ka, kö -waan dha -sü yö -bɔ ö -ta -sü 'ka. ¹² 'Glusë 'ö bhë -a -wun 'gü, -Zlan -yö kwa -daan kö 'kwa kwa =kwa'- kwa wɔ -kɔ yaa -zü, 'ö kwa =daan 'pö kö 'kwa kwa =kwa'- 'kpongtaapë 'ö 'yaa- -dhë -së, -a -dhɔ kë -sü -zü. 'Kεε kwa -bha -tosiadhe 'gü 'kpongtaa zö kwa -dho kwa -de =kɔɔn. 'Go mü 'zü kwa -dho -Zlan =bhlë -ya pë 'ö kpengdhö -a kë -sü 'ka. ¹³ -Kɔ do 'ö bhë -a 'ka 'pö -Zlan -yö kwa -daan, -dɔ pë -së 'ö 'dhiö 'ö 'kwa- =tɛi' dɔa =nε -yö -dho nu bhë -a -gɔ, -tosiadhe -kë -sü 'ka =kun. Pë -së 'ö 'kwa dɔ -na -a -gɔ bhë 'ö tɔɔ kwa -bha -Zlan =va 'ö -kë kwa Dhame Yesu Klito 'ka bhë, -yö -dho nu ö -bha 'tɔbhɔdhe 'ka. ¹⁴ Yesu -yö ö -de -nu mε 'bhee- -nu kwa -wun 'gü, -yö kë 'dhö kö 'kwaan- 'go pë yaa -bha 'piigbeedhe kwεε kö 'kwaan- kë 'slööslö yö do 'sloo -a -bha 'ka, 'go mü 'zü kö 'kwaan- kwa -de nu 'fɛfɛdhö pë -së kë -sü -dhë.

¹⁵ -Bhö mε -nu =daan'- 'wun -nu 'wo bhë -an 'ka! -Bhö -gban mε -nu -bha -an kë -sü 'ka! -Bhö 'we mε -nu 'ö 'waa 'we -a -bha kö -wa kë bhë -an 'piö. Pë -nu 'wo bhë, -bhö -an kë -wogbiindhε 'ka! Kö =kun -kë 'ö mε gbε -ya pö -san 'ka ü -dhë =nε 'bhaa mε 'ö dho mε =daan' 'wun -nu =suu'- 'wo bhë -an 'ka!

3

Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu wɔ -kɔ

¹ -Bhö -a pö Yesu -wun -dhε 'wun gia- -mε -nu -dhë 'zü, -wo wo -gɔ 'dho 'sεgɔ 'dhiö -mε -nu -dhë sia-; -wo 'wun ma -an -ta. -Wo 'we -a -bha kö -wo kë 'wun -së kë -mε 'ka! ² Kö =kun 'wo 'wun yaa =blεε mε gbε -gɔ! Kö =kun 'wo -kë 'dhinaa kë -mε 'ka! -An =zuö' -yö kë -së mε 'plε buëndhö! 'Go mü 'zü -wo mε 'plε =bhlë -ya -kplawo!

³ 'Ö tɔɔ kwa -de 'pö kwa -kë =nɛ -an 'dhö 'pö. Kwaa pë gbɛ dɔ -Zlan -bha, 'ö 'wun ma -a -ta -sü yaa kë kwa -gɔ; kwa =sua -wun -dhɛ 'wun gia-, 'ö kwa -dhɔkëpë -nu -wo -kë yaya. Kwa -kë -klu -sü 'ka pë yaa =suu'- 'kpɛkpɛ -nu -bha, 'ö mɛ gbɛ -bha pë -dhɔ -yö kwa -kë; 'ö 'kwa -kë -ya -sü 'ka kwa 'ko -san 'ka. ⁴ 'Kɛɛ =dhɛ 'ö- yi =ya -lo, 'ö -Zlan 'ö kwa Dhamɛ 'ka bhë 'ö- zɔn mɛ 'saadhö -dhë =nɛ ö 'glu =yö -së kwa 'ka, 'ö kwa -dhɔ -kë; ⁵ 'ö kwa dha. Yaa kë =nɛ -yö kwa -dha, kwa këwun -së -bha, 'kɛɛ -yö kwa -dha kwa 'yena -bha, kwa -bha =sɔɔn yaa -bho kwa -bha -sü 'ka, 'ö tɔɔ -Zuu 'slööslö -ya -kë kö 'kwa bhɔ -dëüwo kö 'kwa -tosiadhe -dëü kë. ⁶ -Zuu 'slööslö 'ö bhë -Zlan -ya -nu kwa -dhë -ziö -a -naa -ta -sü 'ka, =bɔa' Yesu Klito 'ö -kë kwa Dhamɛ 'ka bhë -a 'gü -sü 'ka. ⁷ -Ya -kë 'dhö kö -a -bha 'glusëdhɛ 'ö bhë -a -wun 'gü, 'kwaan- kë kpengdhö ö wö 'dhiö kö -tosiadhe -dëü ö 'kwa kwa -zo yö -a -bha bhë -yaan -a nu kwa -dhë.

⁸ 'Wun -nu 'a -an =blɛɛ bhë 'wun gia- -mü; wo =nɛ 'ü dho mɛ -nu =daan' -an 'ka kpinngdhö. -Bhö -a kë 'dhö kö -Zlan -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu -waan wo =faan' 'sü =va kö -waan 'wun -së kaa -kplawo. 'Wun 'ö bhë -a kë -sü =yö -së; -yö -dho pë -së kë -an -gɔ. ⁹ Kö =kun 'ü zaɔdhe -kë 'wun 'ö- =truën 'yaa -dhö -a -wun 'gü, 'iin 'ü to mɛ 'bhɛma -nu wɔ -kɔ -bhüö 'piö! 'Go mü 'zü 'ü zaɔdhe -kë 'wun 'ö -gban Zuifö -nu yi -bha tɔng -nu -gɛn -bha bhë -a 'ka! Kö =kun 'ü to 'wun -nu 'wo bhë -an 'piö, 'ö tɔɔ -an =truën gbɛ 'yaa 'dhö. ¹⁰ 'Ö =ya kë =nɛ 'gügludhe -da Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu ziën -mɛ =ya kë ka ziën, -bhö -a pö -a -dhë, -yö ö bo -a kë -sü 'ka! =Ya kë =nɛ 'yaa 'we -na -a -bha kö -yaan ö bo -a 'ka, 'yɛ ü 'zü 'ü- pö -a -dhë 'dhö! =Ya kë =nɛ 'yaa 'we -na -a -bha -kplawo kö -yaan ö boë, -bhö -a bho Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu ziën! ¹¹ -Bhö -a kë 'dhö, bhii ü- =dɔa' =nɛ mɛ =suu'- 'ö 'dhö bhë 'yaa ö -de nu

'wun kpengdhö kë -sü -dhë. -A -bha 'wun yaa -ya -zɔn =nɛ -yö zian yaa -ta.

-Wo -kaanta -nu

¹² Atemasö waa- Tisikö 'wo bhë, a -dho -an mɛ do bɔ ü -dhë. Mɛ 'ö 'dhoë- nu bhë, =ya -lo, -bhö 'to mü 'ü ü 'gü dɔ 'gbee- kö 'ü nu n 'piö Nikapoli plöö; 'ö tɔɔ a- 'piö kö 'a 'dho 'aan- 'nɛnɛ 'töng kë 'ma. ¹³ =Ya kë =nɛ 'zü Zenasö 'ö tɔngdɔmɛ 'ka bhë waa- Apolɔsö =wa -mɔ -a 'gü kö -wo 'dho 'dhiö wo -bha 'ta 'sü -sü 'ka, -bhö pë 'plɛ kë kö pë 'ö -an -bha -wun dho yö -a -bha, 'ü- këdhɛ =mɛɛ'- kö -waan -a yö. ¹⁴ Yaa kë =nɛ bhi do 'ü dho -a kë 'dhö, 'kɛɛ Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'töüdhö -wo -dho gbaɔ kë -sü =daan'- kö -dhɛ 'ö- -dhɛ 'dho -a -bha -waan nu mɛ -nu -dhë -a -dhɛ -bha, kö -an -bha -tosiadhe -yaan pë -së kë mɛ -nu -gɔ.

¹⁵ Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'wo n 'piö 'nö =wa 'we ü 'ka. 'Yië 'we Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'wo ü 'piö 'ma 'ö yi -dhɔ -yö -an -kë kwa -bha -klu Yesu -bha -sü -wun 'gü -an 'ka!

-Zlan -yö 'glusë kë ka 'ka!

'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ

Dan: 'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ New Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 1 Jun 2022

74f67de7-5f93-5988-92e9-b1a45247636e